

POSTANOWIENIE

26 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 26 lutego 2025 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi Prokuratora Okręgowego w Siedlcach
z udziałem Skarbu Państwa - Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy
Państwowe Nadleśnictwo S. ., Gminy C., Gminy S., Gminy S., Parafii [...] w Ł., J.
K., A. J. J.

o wznowienie postępowania w sprawie sygn. akt I Ns 348/08 Sądu Rejonowego
w Sokołowie Podlaskim o stwierdzenie zasiedzenia,
na skutek skargi kasacyjnej Skarbu Państwa - Państwowego Gospodarstwa
Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo S.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Siedlcach
z 22 listopada 2023 r., V Ca 395/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek Prokuratora Okręgowego w Siedlcach o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika Skarbu Państwa reprezentowanego przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo S. od postanowienia Sądu Okręgowego w Siedlcach z 2 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywiście naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Skoro podstawami skargi kasacyjnej nie mogą być

objęte zarzuty błędnych ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), tylko nie można z odwołaniem się do nich wywodzić o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej albo wykazywać tę zasadność z odwołaniem się do innego stanu faktycznego niż będący podstawą rozstrzygnięcia (zob. postanowienie SN z 3 marca 2023 r., I CSK 2765/22).

Według skarżącego skarga była oczywiście zasadna w zakresie zarzutów naruszenia art. 121 pkt 4 k.c. w związku z art. 175 k.c. oraz naruszenia art. 172 § 1 i 2 k.c. Autor skargi kasacyjnej przyjął, że „Sąd Okręgowy w sposób oczywisty naruszył art. 121 pkt 4 k.c. (w zw. z art. 175 k.c.) przez przyjęcie, że stan siły wyższej zachodził od momentu objęcia nieruchomości w posiadanie, aż do dnia 1 stycznia 1992 r. z przyczyn ustrojowych, w tym z powodu obowiązującego prawodawstwa, tj. takiego, a nie innego ukształtowania przepisów prawa, w szczególności obowiązywania ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz uporządkowaniu niektórych spraw, związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego.”

Podobnie w ocenie skarżącego „Sąd Okręgowy w oczywisty sposób naruszył art. 121 pkt 4 k.c. (w związku z art. 175 k.c.) poprzez uznanie, że w niniejszej sprawie stan siły wyższej istniał aż do dnia 4 listopada 1992 r., ponieważ wtedy poprzedniczka prawna uczestnika dokonała zmiany w aktach stanu cywilnego swoich rodziców.”

Co się tyczy oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy podkreślić, że o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać. Wniosek pozwanego nie odpowiada tym wymaganiom.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyrażał już pogląd, że siła wyższa może być uznana za przeszkodę w dochodzeniu przez właściciela roszczenia o zwrot nieruchomości bezprawnie zajętej przez Państwo (zob. np. postanowienia SN z 17 marca 2022 r., II CSKP 269/22; z 7 czerwca 2019 r., I CSK 741/18 oraz z 9 października 2015 r., IV CSK 473/13). Tym samym nie chodzi tu o jednoznaczny przepis prawa podlegający jednolitej wykładni, lecz o przepis pozostawiający sądowi rozpoznającemu sprawę pewien zakres swobody w ocenie okoliczności

faktycznych konkretnej sprawy. Naruszenie tego typu przepisu prawnego niezwykle rzadko może zatem uzasadniać występowanie oczywistej zasadności ze względu na samą jego konstrukcję.

Jednocześnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd zgodnie, z którym brak aktywności właściciela, przejawiającej się w próbach odzyskania nieruchomości, nie sprzeciwia się zastosowaniu art. 121 pkt 4 w związku z art. 175 k.c. (i ich wcześniejszych odpowiedników), gdy w danej sytuacji efektywność ewentualnych działań właściciela była mało prawdopodobna (zob. postanowienie SN z 20 września 2022 r., sygn. akt I CSK 2407/22, LEX nr 3486956; postanowienie SN z 17 marca 2022 r., sygn. akt II CSKP 269/22, LEX nr 3343198; postanowienie SN z 26 października 2021 r., sygn. akt II CSKP 299/21, LEX nr 3440565).

Sąd drugiej instancji w sposób rzetelny, wyczerpujący i trafny uzasadnił swoje stanowisko, a argumenty przedstawione w skardze kasacyjnej sprowadzają się do polemiki z tym rozstrzygnięciem, a w związku z tym nie mogą świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Oddalenie wniosku o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego wynika z art. 106 k.p.c., który stanowi, że udział prokuratora w sprawie nie uzasadnia zasądzenia zwrotu kosztów na rzecz Skarbu Państwa ani od Skarbu Państwa.

M.L.

[a.ł]

